

بنام خدا

سونامی شیشه

قبل از این که در مورد شیشه صحبت کنیم بهتر است به اختصار اشاره‌ای به نحوه کار مغز و دستگاه مغز و اعصاب داشته باشیم . در دستگاه اعصاب مرکزی، سلول‌ها یا رشته‌های عصبی به صورت مستقیم به هم متصل نیستند. بلکه بین انتهای سلول قبلی با ابتدای سلول بعدی فضای بسیار کوچکی وجود دارد که به این فضا در اصطلاح پزشکی سیناپس (گره عصبی) می‌گویند. برای این که یک سلول عصبی بتواند پیامی را به سلول دیگر انتقال دهد باید از انتهای خود ماده‌ای به داخل این فضای کوچک ترشح کند (به این ماده در اصطلاح پزشکی ناقل عصبی می‌گویند) این ماده روی گیرنده‌هایی که در ابتدای سلول بعدی قرار دارند می‌نشیند و به این ترتیب پیام منتقل می‌شود. در دستگاه اعصاب، ناقل‌های زیادی وجود دارند که ترشح هر کدام منجر به علائم خاصی می‌شود. دوپامین و سروتونین دو ناقل عمده هستند که مصرف شیشه یا مواد محرک باعث افزایش ترشح آنها در مغز می‌گردد و اختلال در نسبت ترشح آنها در ایجاد بیماری‌هایی مانند فسردهگی و دوقطبی نقش اساسی را بازی می‌کند

واما داستان شیشه.....

ماده نسبتاً جدید مت‌آفتمین که در ایران عمدتاً با نام شیشه خطاب می‌گردد، یک ماده محرک غیر قانونی است که کاملاً به صورت مصنوعی تهیه می‌گردد و با نام های "آیس"، "یخ"، "مواد محرک"، "مواد صناعی" نیز معرفی می‌گردد. دلیل اصلی نام گذاری این مواد به "یخ" این است که چون در مجاورت حرارت قرار می‌گیرند همانند یخ بخار می‌شوند. این ماده، به شکل

پودری سفیدرنگ، بدون بو و تلخ وجود دارد که به راحتی در نوشابه های الکلی و غیرالکلی حل می‌شود.

شیشه‌ای که در حال حاضر در بازار قاچاق مواد محرک ایران وجود دارد بیش‌تر بصورت کریستال‌های ریز(مانند شکر) است که در تکه‌های کوچک یک لوله پلاستیکی (نی نوشابه) جاسازی شده و سر و ته آن بسته می‌شود. این ماده به شکل‌های دیگری از جمله بلورهای شفاف و تیز و.... نیز عرض می‌شود.

علائم مصرف شیشه:

در ابتدا سوء مصرف شیشه باعث می‌شود که تجربه‌های لذت - بخش با شدت بیشتری احساس شوند. فرضاً اگر شما از شنیدن یک موسیقی لذت می‌برید و محو آن می‌شوید شخصی که ماده محرک استفاده کرده است بر روی نت‌های آن موسیقی پا می‌گذارد و همراه با آن به پرواز در می‌آید !! قدرت تمرکز و اعتماد به نفس در چنین فردی به شدت بالا می‌رود. در خیابان با سرعت زیاد از یک وجب جا سبقت گرفته، جاده را محیط خطرناکی برای خود و دیگران می‌کند! معمولاً این افراد توسط پلیس دستگیر می‌شوند. اگر هم تصادف کنند تصادف‌های مرگباری خواهند داشت

بسیار مهربان و صمیمی می‌شوند! خلاقیت‌شان زیاد می‌شود! شخصی که تا دیروز نمی‌توانست یک خط شعر حفظ کند شاعر می‌شود و شعر می‌گوید! بسیار دست و دلباز می‌شوند طوری که به راحتی می‌توان از آنها پول یا چک گرفت! پس احتمال سوء استفاده مالی از این افراد وجود دارد!

اولین دفعات مصرف شیشه همراه با بی‌خوابی و احساس افزایش انرژی است. بسیاری از افراد تمایل دارند از این ماده

استفاده نمایند، مثلاً ممکن است افرادی که تمایل به بیدار ماندن طولانی مدت برای رانندگی دارند یا دانشجویانی که میل دارند مدت طولانی بدون نیاز به خواب بیدار بمانند. اما دوره کم خوابی و افزایش انرژی دوامی ندارد و میزان خواب و انرژی فرد مصرف کننده با وجود مصرف مداوم ماده سریعاً به حد طبیعی برمی‌گردد. علائم دیگر مصرف شیشه شامل بی‌اشتهایی، افزایش تمرکز، انرژی و فعالیت و اعتماد به نفس کاذب است که به این حالت "ابرمرد" گفته می‌شود.

مصرف طولانی مدت شیشه، فرد را در وضعیتی قرار می‌دهد که به آن روان‌پریشی ناشی از آفتمین یا به عبارتی جنون ناشی از شیشه می‌گویند. البته کم نیستند افرادی که اظهار می‌کنند با اولین یا دومین مصرف شیشه دچار این وضعیت شده‌اند!

مصرف طولانی مدت این ماده، موجب ایجاد رفتارهای وسواسی و تکراری، انزوای اجتماعی، بدبینی (سوء ظن)، هذیان، تغییرات در حواس (توهم)، افسردگی شدید، خودکشی، تخریب بخشی از دستگاه حرکتی و اختلال در دستگاه ایمنی بدن (ابتلا به بیماری-های عفونی مانند هپاتیت و ایدز) می‌گردد. فرد مصرف کننده شیشه عموماً حافظه نزدیک خوبی ندارد و نمی‌تواند با دقت به یاد آورد که روزهای گذشته چه کاری انجام داده است.

نمونه‌هایی از بدبینی در افراد مصرف کننده عبارتند

از:

"فکر اینکه دیگران از پنجره یا هر جای دیگر در حال جاسوسی او هستند باعث می‌شود که پنجره‌ها را با پارچه‌های ضخیم حتی پتو بپوشاند! که احتمال جاسوسی از طریق آن وجود داشته باشد.

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی هرمزگان
معاونت دانشجویی و فرهنگی دانشگاه
اداره مشاوره دانشجویی

من و مصرف شیشه

تهیه و تنظیم:
محمد نظری - روان شناس

آدرس: بندرعباس ابتدای بلوار امام حسین (ع) روبروی ورزشگاه کارگران
قبل از ابزار ملی - دانشکده پزشکی بندرعباس واحد پردیس اداره
مشاوره و راهنمایی
تلفن: ۳۳۶۸۵۰۲۷

باور غلط سوم: شیشه یک ماده غیر قانونی محرک است؛ در نتیجه اثرات این ماده در بسیاری از مواقع متضاد با اثرات مواد مخدری مانند تریاک و هروین است. این اثرات متضاد با مخدرها در بسیاری از افراد این تصور نادرست را ایجاد کرده است که شیشه ضد مواد مخدر است یا حتی می‌تواند موجب **شستشوی مواد مخدر از بدن** گردد. واقعیت این است که شیشه ماده‌ای سنگین‌تر و خطرناک‌تر از مواد مخدر قبلی مانند تریاک و یا هروین است.

باور غلط چهارم: از دیگر دلایل مصرف مت‌آفتمین به ویژه در خانم‌ها تمایل برای **کاهش وزن** است. واقعیت این است که مصرف شیشه موجب کاهش اشتها و در نتیجه کاهش وزن می‌گردد اما این کاهش اشتها بسیار گذرا است و حداکثر ۶ هفته به طول می‌انجامد. و پس از مدت کوتاه فرد اشتهای قبلی خود را به دست می‌آورد و دوباره افزایش وزن می‌یابد، این درحالی است که مصرف روزانه شیشه ادامه یابد. اما در صورت قطع مصرف ماده محرک معمولاً اشتها از میزان قبل از شروع مصرف نیز بیشتر می‌شود و در نتیجه ممکن است فرد دچار افزایش وزنی نسبت به قبل از شروع ماده شود.

باور غلط پنجم: تصور غلط دیگری در بین اقشار مختلف این است که مصرف شیشه برای درمان افسردگی مناسب است.

"تصور کنید؛ فردی را که به احتمال اینکه از طریق کامپیوتر جاسوسی‌اش را می‌کنند، کامپیوترش را جمع کرده، اتصالاتش را جدا و در محلی دور از دسترس قرار می‌دهد! شخص به شدت از دوربین گریزان است!"

بدینی فرد شدت پیدا کرده، طوری که تصور می‌کند دیگران برای شکست دادن یا از بین بردن او نقشه کشیده‌اند! و برای اثبات این قضیه هزار و یک دلیل می‌آورد!

متأسفانه شیشه شخص را در وضعیتی قرار می‌دهد که تمایل به درمان ندارد و شاید این مصیبت بارترین تأثیر شیشه بر مغز باشد که درمان و پیگیری این افراد را مشکل کرده است!

چه باورهای غلطی باعث شروع استفاده از شیشه می‌شود؟

باور غلط اول: شایع‌ترین باوری که موجب می‌شود فرد جرات کند تا مصرف مت‌آفتمین را تجربه کند این تصور نادرست است که "**مصرف شیشه اعتیاد آور نیست**".

باور غلط دوم: بسیاری از افراد، مصرف مواد محرک مانند شیشه را نه به قصد لذت، بلکه با **هدف بهبود تمرکز و افزایش توانایی یادگیری** انجام می‌دهند؛ مثلاً ممکن است دانشجویانی

در روزهای قبل از امتحان اقدام به مصرف مواد محرک کنند. هرچند استفاده از مقادیر بسیار کم مواد محرک با روش خوراکی موجب بهبود در تمرکز می‌گردد، ولی علاوه بر خطر ایجاد اعتیاد، این بهبود تمرکز معمولاً موجب بهبود یادگیری نمی‌شود و معمولاً افراد وقتی از مواد محرک برای کسب نمرات بهتر استفاده می‌کنند، نتایج بهتری کسب نمی‌کنند.